

CAYMAN, Hendrik, boekhandelaar (Blankenberge 16 juli 1894 - Vorst 3 oktober 1946).

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was hij ambtenaar aan een ministerie, tevens was hij als student ingeschreven aan de door de activisten vernederlandste Gentse universiteit. Na de oorlog werd hij uit zijn ambt ontzet en mocht niet meer studeren aan een Belgische universiteit. Hij vestigde zich als boekhandelaar (boekhandel Cultura) te Brugge. Gehuwd met Jeanne Seynaeve en hierdoor zwager van de letterkundige Raymond Brulaz. Na de Tweede Wereldoorlog werd hij vervolgd wegens zijn activiteit in de Deutsch-Vlämische Arbeitsgemeinschaft (DeVlag). Hij werd tot de doodstraf veroordeeld, begnadigd, doch overleed in de gevangenis.

Hendrik Cayman stond in de activistische beweging en behoorde er tot de aanhangers van Jong Vlaanderen. Hij was een der ondertekenaars van de Zeven punten. In de jaren 1922, '23 en '24 was hij zeer actief in het Algemeen Vlaamsch Nationaal Secretariaat, dat bedoeld was als een „centraal persbureau” ter voorlichting over de V.B. Cayman beijverde zich voortdurend om voor de Vlaams-nationale beweging een eenheidsorganisatie op te bouwen: „een bond van Vlaamsch-nationalistische afgevaardigden uit de verschillende gouwen...”, een „propaganda-kern voor de vorming van de Vlaamsche Raad, die tot stand komt zoohaast de Vlaamsch-nationalistische beweging, in den zin van het Verbond van Vlaamsch-nationalisten, op stevigen grondslag georganiseerd is”. Na een polemiek tussen Joris van Severen, met wie Cayman bevriend was, en het weekblad Vlaanderen over de verhouding van het Verbond van Vlaamsche Nationalisten (VVN) en het Vlaamsche Front, meende hij dat er aangestuurd moest worden op eenheid: „VVN mag niet staan nevens het Vlaamsche Front, ook niet er buiten, maar er boven: een leidend organisme dus...”. Als orgaan van de geestelijk leidende groep zag Cayman het weekblad Vlaanderen, waarvan hij het secretariaat voor Vlaanderen waarnam. Daarbij kreeg hij medewerking van Wies Moens en van Victor (Zeger) Andries. In maart 1925 behoorde Cayman tot de groep vooraanstaande Vlaams-nationalisten die in West-Vlaanderen het Katholiek Vlaamsch Nationaal Verbond tot stand hebben gebracht. Hij volgde Van Severen in het Verdinaso.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, na de dood van zijn vriend Van Severen, was hij actief in DeVlag. Nadat hij in de repressietijd al vrij vroeg veroordeeld was, werd voor hem een gratieverzoek bij de Prins-Regent ingediend. Toen hij bij de gevangenisdirecteur te Brugge moest komen om te vernemen dat hem gratie was verleend, dacht hij – door

de enscenering – dat het om de aankondiging van zijn fusillering zou gaan en viel hij in een hevige zenuwcrisis. Hij werd naar de gevangenis te Vorst overgebracht, waar hij enkele dagen later stierf.

WERKEN: Sonnetten in *Vlaamsch Leven* (28 november en 30 december 1917, 27 januari en 25 augustus '18). - Gedichten in *Ter Waarheid*.

LITERATUUR: Dossier Hendrik Cayman, Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, Antwerpen; - M. van de Velde, *Geschiedenis der Jong Vlaamsche Beweging 1914-'1918* (1941); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939*, I (1969).

MARCEL BOEY